

Kommunstyrelsen

kommunstyrelsen@danderyd.se

(dnr KS 2022/0320)

Svar på remiss av motion om att namnge en plats efter fd kommunstyrelsens ordförande Gunnar Oom

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om att namnge en plats efter fd kommunstyrelsens ordförande Gunnar Oom till byggnadsnämnden. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige namnger en plats i närheten av Mörby centrum efter Gunnar Oom. Som förslag till plats nämns det nya södra torget i Mörby centrum.

Byggnadsnämnden ska lämna sitt yttrande till kommunstyrelsen senast 18 november 2022.

Byggnadsnämndens yttrande.

Byggnadsnämnden har uppdraget i kommunen att handlägga namn- och adressärenden, vilket framgår av byggnadsnämndens reglemente § 2 punkt 6 samt Namnstadga för Danderyds kommun § 2. Enligt 1 kap. 4 § kulturmiljölagen (1988:950) gäller att god ortnamnsred ska iaktas vid namnsättning av gator och platser. Vad som menas med god ortnamnsred beskrivs i Ortnamnrådet handling *Ortnamn och namnvård* nr 6, God ortnamnsred.¹

När det gäller förslag om att en person ska hedras genom att få en gata eller plats uppkallad efter sig, så kallad memorialnamn, ställs flera generella krav. Vederbörande ska vara avliden och det är även lämpligt att låta tiden hinna ge perspektiv på personen och hans gärning. Personen ska även vara så pass känd att allmänheten inte behöver ha en förklaring till namnvalet. Vid namnsättning av allmänna platser bör man också tänka på att namnet ska vara lätt att uttala och minnas. Det får heller inte föreligga någon risk för att namnet kan förväxlas med andra namn och helst ska namnet vara unikt för regionen.

¹ God ortnamnsred: *ortnamnsrådets handledning i namnvård*. Andra reviderade upplagan (2016). Gävle: Lantmäteriet. Tillgänglig på Internet: https://www.lantmateriet.se/contentassets/41a7acabed464c519755771a3b760b84/ortnamn-och-namnvard_nr6.pdf [2022-10-18]

Vidare är en förutsättning för memorialnamn att vederbörande anses vara värd att få en gata eller plats uppkallad efter sig. En prövning måste alltid göras från fall till fall och det finns inga direkta principer som avgör vad som gör en person värd att få en plats uppkallad efter sig. I Danderyd finns idag flera platser med memorialnamn, exempelvis Anna Whitlocks park, Alice Tegnér's allé, August Wahlströms väg, Axel Johnsons väg, Banérvägen, Brahevägen, Ernst Kihlbergs allé, Henrik Palmés allé, Stig Dagermans park, Viktor Rydbergs väg, med flera.² Byggnadsnämnden kan konstatera att historiska personer av vitt skilda slag har givit namn åt platser i Danderyd: gårdsägare, författare, konstnärer, framstående affärsmän och politiker med flera.

Byggnadsnämnden konstaterar att en övervägande del av kommunens allmänna platser som är memorialnamnsatta idag är det efter kända män. Byggnadsnämnden anser att en jämn könsfördelning vid namnsättning med personnamn bör eftersträvas.

Vad gäller vilka platser som är lämpliga för memorialnamn bedöms det inte vara lämpligt att välja en plats som redan har ett namn. Det medför olägenheter och svårigheter, bland annat för människor och företag som finns på den inarbetade adressen. Det bedöms inte heller vara förenligt med kulturmiljölagens bestämmelse att "hävdvunna ortnamn inte [ska] ändras utan starka skäl" (1 kap. 4 § kulturmiljölagen). Motionärerna föreslår att platsen bör ligga i närheten av Mörby centrum. Som exempel nämns det nya södra torget i Mörby centrum, vilket motionärerna föreslår skulle kunna ges namnet *Gunnar Ooms torg*. Den föreslagna platsen saknar idag namn, vilket gör att platsen inte bedöms vara olämplig för namngivningen.

Byggnadsnämnden vill dock upplysa om att det just nu genomförs flera omfattande byggnationer kring Mörby centrum. Utöver det södra torget anläggs det en park utanför centrumet och det planeras även för att bygga om torget vid Mörby centrums norra entré. Med anledning av detta bedömer byggnadsnämnden att det vore lämpligt att vänta med att namnge det södra torget för att i stället ta ett helhetsgrepp kring namnsättningen av de båda torgen och parken.

Om kommunfullmäktige önskar bifalla motionen ser byggnadsnämnden det som nödvändigt att fullmäktige först ger nämnden i uppdrag att bereda ärendet, för att exempelvis remittera namnförslaget. Innan beslut fattas i namnsättningsärenden bör namnförslaget alltid remitteras till exempelvis Lantmäteriets ortnamnsfunktion, kultur- och fritidsnämnden, tekniska kontoret, hembygdsföreningen i den kommunedel som namnförslaget berör och brandförsvaret. Om det bedöms lämpligt kan namnförslaget även kungöras för att inhämta allmänhetens synpunkter.

Byggnadsnämnden vill slutligen betona att det även finns andra möjligheter att hedra någons minne än att namnge en plats, exempelvis genom en skylt, ett konstverk, en

² För en mer uttömmande lista, se Danderyds kommuns hemsida: <https://www.danderyd.se/kommun-och-politik/fakta-danderyds-kommun/danderyds-historia/historiska-gatunamn/> [2022-10-18]

utsmyckning eller minnesmärke på marken. Det skulle öppna möjligheten att på ett förhållandevis lätt men mycket synligt sätt memorera en förtjänt person.

För byggnadsnämnden,

[Firmatecknas efter antagande av byggnadsnämnden]

Claës Breitholtz
Byggnadsnämndens ordförande]